

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 28.

Fylke: Nordland.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Værøy.

Emne: Drikk til maten til Kvardags Bygdelag:

Oppskr. av: Jakob L. Jakobsen.

Gard: Bergthun.

(adresse): Sørværøy i Lofoten.

G.nr. 14. Br.nr. 263.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Ja.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Mjolk.

1. Herute som ikke er noe større gårdsbruk er bruken av melka stort sett den samme som i gamle dage, før 1900 årene. En må vel kunne si at bruken av melk har auka betraktelig. Melk brukes mer i daglig husholdning og svart kaffe drikkes ikke no, da de som ikke har ku kan jo no kjøpe melk kondensert på butikken.

2. Ja. Melk drikkes kald om sommeren til å leske seg med for tysten. Der spistes ikke til da.

3. Stort sett blev heute ikka laget noe annen enn skjyr. No blir det vel lite av dette da melka selges som nysilt for de som har mer enn til eget behov.

Øl.

4. Heimebrygd øl var en raritet herute selv i gamle dage. En har oppspurt at til jul kunne der i enkelte hus holdninger som stod seg godt vanke heimebrygg, en hadde da fått seg korn om sommeren fra fastlandet. No er dette helt forsvunden herute.

Kaffi.

5. Stort sett har kaffe vært benyttet herute i Værøy helt fra 1800 årene. Den var da kunn nyttet til høitidsbruk da den kom med jegta fra Bergen om sommeren og det en kunne få skulle vare ril neste jegttestevning neste år.

~~Etter XXXI 1900 XXXI XXXI XXXI XXXI XXXI XXXI~~

6. En må vel kunne si at etter 1900 året vart kaffen meir og meir kvardagsdrikk, ja selv i krigstiden vi no har hatt var det jo kaffeerstatningen men no er kaffen vanligt brukt.

Em ne. nr.28.

7. Til morgen. til frokost og ettermiddagskaffe samt i enkelte høve til kvelds.

8. Vann haes på kaffekjelen, dette koker så haes den grovmalte kaffe på å står til den klarer litt. Der haes ikke noe i kaffen no. I gamle dage bruktes sikori og klareskinn. Salt brukes ikke.

Ja en kan vel si at enkelte av det svake kjønn bruker å spå i gruten. Gruten må da være riktig finmalt, det blir da bête spågruten. Ellers vet en ikke noe om noe reglar en nytter. Å spå i gruten er jo ikke noe som drives i stort virke herute.

9. I krigen blev nyttet kokt sukker avfarin. No brukes tablettereller farin. Sukkertoppsukker blev nyttet sammen med brunnsukker i tia før første verdenskrig.

10. Har en fløte nyttes fløte, ellers melk. Det som ikke har nytter melk fra bokser (Kondensert melk)
)Blikkkua som denne kua kaldtes herute)

Te.

11. I gamle dage før første verdenskrigen blev nyttet meget av karvete. No er denne mer og mer gått ut av bruken, men den nyttes enda i enkelte familjer, da helst om sommeren. Te nyttes ikke av annet enn av karve. Den plukkes av folk herute i enkelte gode karveår, ellers kjøpes den. Kaffe er nasjonaldrikken.

Brennevin.

12. I gamle dage, ja lat oss kanskje si før føretøe verdenskrigen var det jo brukelig at der skulle vanke en flaske til jul da alle som kom i besøk skulle ha sin juledram. Dette er no bare en gammel skikk, selv om den brukes enda av enkelte folk. men stort sett er brennevin gått ut av folks krav til hverdags, ja også til helg, men som nevnt enkelte bruker jo dette enda.

Nyare drykk.

13. Øl brukes lite herute, brus nyttes kunn om sommeren i enkelte høve ved turer og lignende, men nyttes stort sett ikke til hverdags.

----- o o -----

5476